



# **INHOUDSOPGAVE**

## **1. VISIE VAN DE SCHOOL**

## **2. PESTEN**

- 2.1 Wat is pesten?**
- 2.2 Hoe wordt gepest?**
- 2.3 De gepeste leerling**
- 2.4 De leerling die pestgedrag vertoont**
- 2.5 De meelopers en andere leerlingen (= de middengroep)**
- 2.6 Het aanpakken van pesten**

## **3. ACTIEPLAN**

- 3.1 Preventie**
- 3.2 Aanpak: stappenplan**

## **4. CYBERPESTEN (DIGITAAL PESTEN)**

- 4.1 Wat is cyberpesten?**
- 4.2 Hoe wordt er gepest?**
- 4.3 Het stappenplan na een melding van cyberpesten**

## 1. VISIE VAN DE SCHOOL

Als school willen we extra aandacht geven aan het **welbevinden** van onze jongeren. We willen al onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden waarin zij zich harmonieus kunnen ontwikkelen en waarin goede leerprestaties en attitudevorming mogelijk zijn. Daarom willen we ook een **anti-pestbeleid** voeren.

Streven naar welbevinden past in een brede kijk op **preventie**. We willen zeker en vast moeilijkheden, problemen en conflicten oplossen of beter nog, we willen ze voorkomen. Dit past helemaal in het opvoedingsproject van de Broeders van Liefde waarin het recht op liefdevolle zorg voor elke leerling centraal staat.

We hanteren een communicatieve stijl (verbindende communicatie). We proberen waarden bij te brengen via voorleven en dialoog. Zo'n leren vraagt tijd, het gaat om een proces. Opdat dit effect zou hebben, is nabijheid en betrokkenheid noodzakelijk. Dit wordt gecreëerd door

- assisterend aanwezig te zijn bij leerlingen;
- een positief schoolklimaat te scheppen;
- structuur te bieden.

Als school proberen we dus een preventieve aanpak te ontwikkelen waardoor het aantal pestgevallen daalt. Toch zullen pesterijen nooit helemaal verdwijnen. Uiteraard is het belangrijk om naast preventie ook te kiezen voor specifieke maatregelen en voor een bepaalde aanpak om te leren omgaan met problemen en conflicten.

De focus ligt op sensibilisering: leerlingen tot inzicht brengen dat pesten niet OK is en handvaten aanreiken om dit gedrag te vermijden.

Daarnaast is signalering of melden van pestgedrag minstens zo belangrijk opdat de leerling niet alleen blijft staan met zijn of haar probleem.

Indien specifieke maatregelen van toepassing zijn, dan kiezen we eerst en vooral voor een niet- bestraffende, probleemoplossende methode. Daarnaast is een herstelgerichte aanpak belangrijk!

Om een degelijk anti-pestbeleid te voeren op school is er een "respect-plan" dat leerlingen en leerkrachten ondersteunt in het realiseren van al onze doelen en waarin onze visie vervat is.

## **2. PESTEN**

### **2.1 Wat is pesten?**

We spreken van pesten als eenzelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt en er sprake is van "machtsongelijkheid". Pesten is niet onschuldig (een vorm van geweld) en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er vat op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

### **2.2 Hoe wordt gepest?**

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met vernederende bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, sms'jes of via Facebook (het zogenaamde cyberpesten)

Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en trekken, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, voorwerpen gebruiken

Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, opzettelijk de rug toekeren, uitsluiten bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken en waardevolle spullen, kladderen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen

### **2.3 De gepeste leerling**

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Men maakt vaak een onderscheid tussen enerzijds passieve slachtoffers (angstige, vaak overbeschermden jongeren met een laag zelfbeeld) en anderzijds provocerende slachtoffers (onhebbelijk, irritant, storend gedrag).

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte;
- angst dat de ouders met de school of met de leerling die pestgedrag vertoont gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- het probleem lijkt onoplosbaar;
- het idee dat het niet mag klikken.

Mogelijke signalen van gepest worden:

- Niet meer naar school willen. (vb. spijbelen)
- Niet meer over school vertellen thuis.
- Nooit meer medeleerlingen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zichzelf verwondingen toebrengen (vb. krassen)
- ...

## 2.4 De leerling die pestgedrag vertoont

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag.

Pesters krijgen vaak medeleerlingen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om ook gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- een problematische thuissituatie;
- een voortdurende strijd om macht in de klas;
- een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers)
  - een laag zelfbeeld
  - ...

## 2.5 De meelopers en andere leerlingen (= de middengroep)

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel (= af en toe) meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit te winnen met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Toch is het van kapitaal belang dat net deze middengroep het pesten signaleert zodat het kan stoppen. Hierbij willen we benadrukken dat er een groot verschil is tussen melden en klikken. **Melden** heeft als bedoeling iemand te helpen (positief effect). **Klikken** daarentegen heeft als bedoeling iemand te benadelen (negatief gevolg).

## 2.6 Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. Eén ding staat vast: zowel de leerling die pestgedrag vertoont als het doelwit van dit pestgedrag hebben zorg en begeleiding nodig, want beiden vertonen sociaal onvaardig gedrag.

### **3. ACTIEPLAN**

#### **3.1 Preventie**

Een belangrijk gegeven inzake 'pestbeleid' is de eeuwenoude wijsheid: 'voorkomen is beter dan genezen'. In die optiek is binnen het pestbeleid 'preventie' van zeer groot belang. Preventie gebeurt ons inziens op verschillende fronten:

- 1) We creëren een veilige omgeving: we hebben respect voor elkaar en werken aan een positieve klasgroep.
- 2) We leven de leefregels na (worden toegelicht door de klastitularis bij de aanvang van het schooljaar). Daarnaast maken we ook werk van concrete klasafspraken.
- 3) We zorgen voor correct toezicht (veel pesterijen gebeuren op die plaatsen waar er minder of geen toezicht gebeurt – vb. kleedkamers bij turnen, maar ook bij leswisselingen, ...)
- 4) We bieden 'vorming' rond pesten (*aanvullen met initiatieven schooljaar 2015-2016: zie kalender*)
- 5) Klasdagen in het eerste, derde en vijfde jaar hebben als doelstelling sfeer en samenhang te bevorderen.
- 6) In het eerste jaar is er tijdens de lessen 'leefsleutels' aandacht voor sociale vaardigheden en respect. Vanaf het tweede jaar komt dit ook nog aan bod tijdens klasgesprekken.
- 7) Leerlingen weten dat ze steeds terecht kunnen met hun vragen, zorgen, ... bij vakleerkrachten, hun klastitularis, hun vertrouwensleerkracht of de leerlingenbegeleider.

### **3.2 Aanpak: stappenplan**

- 1) Van iedereen (leerlingen, leerkrachten en ondersteuners) wordt verwacht dat ze pesteringen zien en meteen ernstig nemen: adequaat reageren en melding doen om hulp en overleg in gang te zetten.
- 2) De klastitularis en/of de leerlingenbegeleider worden ingelicht en het dossier van de betrokken leerlingen wordt aangevuld. Er wordt afgesproken wie de verdere aanpak begeleidt: een vakleerkracht, de klastitularis, de vertrouwensleerkracht of de leerlingenbegeleider.
- 3) Zowel de leerling die pestgedrag vertoont als het doelwit krijgen de kans om hun aandeel in het incident te verduidelijken. Hierbij gaat veel aandacht naar de gedachten en gevoelens die erbij hoorden. Ook de middengroep krijgt de kans om hun visie op de feiten toe te lichten.
- 4) De ouders van zowel de gepeste leerling als van de leerling die pestgedrag vertoont worden meteen gecontacteerd. Dit gebeurt steeds met medeweten van de betrokken leerlingen.
- 5) Afhankelijk van het concrete probleem worden beide leerlingen met elkaar geconfronteerd. Dit gebeurt steeds met onderlinge toestemming.
- 6) Alle betrokken partijen formuleren voorstellen. De begeleidende leerkracht stimuleert dit proces, maar neemt zelf niet actief deel.
- 7) De begeleidende leerkracht zet de afspraken op papier en alle deelnemers ondertekenen het herstelplan. Deze afspraken komen ook in het dossier van de betrokken leerlingen.
- 8) Na verloop van tijd spreekt de begeleidende leerkracht de betrokken partijen opnieuw aan. Als het pesten niet gestopt is, wordt een nieuwe bijeenkomst gepland en kan overgegaan worden tot een herstelgesprek en/of sanctie (zie leefregels). Ook de ouders worden opnieuw ingelicht en de dossiers aangevuld.

## **4. CYBERPESTEN (DIGITAAL PESTEN)**

### **4.1 Wat is cyberpesten?**

Cyberpesten is het pesten of misbruiken via het internet en/of via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Deze vorm van pesten stopt niet bij het verlaten van de schoolpoort. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

### **4.2 Hoe wordt er gepest?**

- Pest-mail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hatemail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- Sexting ( Webcam-seks ): het met opzet versturen van seksueel getinte sms'jes of foto's. De beelden die ontvangen worden, kunnen opgeslagen worden en misbruikt worden.
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.
- Trollen: via internet met opzet emotionele reacties uitlokken.
- ...

## **5.2 Het stappenplan na een melding van cyberpesten**

- 1) Bewaar de berichten: Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Je kan ze afdrukken, selecteren en kopiëren of een printscreen maken.
- 2) Blokkeer de afzender: zo heb je meteen geen last meer van de pestmail. Stop meteen zelf met te reageren op de berichten die je krijgt.
- 3) Meld het cyberpesten
- 4) De klastitularis en/of de leerlingenbegeleider worden ingelicht en het dossier van de betrokken leerlingen wordt aangevuld. Er wordt afgesproken wie de verdere aanpak begeleidt: een vakleerkracht, de klastitularis, de vertrouwensleerkracht of de leerlingenbegeleider.
- 5) Zowel de leerling die pestgedrag vertoont als het doelwit krijgen de kans om hun aandeel in het incident te verduidelijken. Hierbij gaat veel aandacht naar de gedachten en gevoelens die erbij hoorden. Ook de middengroep krijgt de kans om hun visie op de feiten toe te lichten.
- 6) De ouders van zowel de gepeste leerling als van de leerling die pestgedrag vertoont worden meteen gecontacteerd. Dit gebeurt steeds met medeweten van de betrokken leerlingen.



- 7) Afhankelijk van het concrete probleem worden beide leerlingen met elkaar geconfronteerd. Dit gebeurt steeds met onderlinge toestemming.
- 8) Alle betrokken partijen formuleren voorstellen. De begeleidende leerkracht stimuleert dit proces, maar neemt zelf niet actief deel.
- 9) De begeleidende leerkracht zet de afspraken op papier en alle deelnemers ondertekenen het herstelplan. Deze afspraken komen ook in het dossier van de betrokken leerlingen.
- 10) Na verloop van tijd spreekt de begeleidende leerkracht de betrokken partijen opnieuw aan. Als het pesten niet gestopt is, wordt een nieuwe bijeenkomst gepland en kan overgegaan worden tot een herstelgesprek en/of sanctie (zie leefregels). Ook de ouders worden opnieuw ingelicht en de dossiers aangevuld.